

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ความพร้อมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีการวิจัยดังต่อไปนี้ ครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เนื่องจากผู้วิจัยต้องการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก ถึงการเตรียมความพร้อม และนโยบายการศึกษาของคณะต่างๆ เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในภาคประชาคมอาเซียน และนำเสนอในรูปแบบการอธิบายเชิงพรรณนา ระเบียบวิธีการศึกษา ได้แก่ ขอบเขตการศึกษา วิธีการศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ สถานที่ใช้ในการดำเนินการและรวบรวมข้อมูล และระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาถึงความพร้อม ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ขอบเขตประชากร

กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการของคณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะมนุษยศาสตร์ สาขาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประชากรกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี 2 ชั้นปีสุดท้าย ของคณะแพทยศาสตร์ (ชั้นปี 5 และ 6) คณะทันตแพทยศาสตร์ (ชั้นปี 5 และ 6) คณะพยาบาลศาสตร์ (ชั้นปี 3 และ 4) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (ชั้นปี 4 และ 5) คณะวิศวกรรมศาสตร์ (ชั้นปี 3 และ 4) คณะบริหารธุรกิจ (ชั้นปี 3 และ 4) และคณะมนุษยศาสตร์ สาขาการท่องเที่ยว (ชั้นปี 3 และ 4) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 2,588 คน (ข้อมูลนักศึกษาปีการศึกษา 2555)

3.2 ขนาดตัวอย่าง และวิธีการคัดเลือกตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เลือกคณะที่ผลิตบัณฑิตในวิชาชีพที่มีการแลกเปลี่ยนแรงงานอย่างเสรีภายใต้ข้อตกลงอาเซียน โดยเลือกเฉพาะนักศึกษา 2 ชั้นปีสุดท้าย จำนวน 7 คณะเป็นประชากรตัวอย่าง ได้แก่

คณะแพทยศาสตร์	นักศึกษา	246 คน
คณะพยาบาลศาสตร์	นักศึกษา	224 คน
คณะวิศวกรรมศาสตร์	นักศึกษา	1,362 คน
คณะสถาปัตยกรรม	นักศึกษา	75 คน
คณะมนุษยศาสตร์ (สาขาการท่องเที่ยว)	นักศึกษา	80 คน
คณะทันตแพทยศาสตร์	นักศึกษา	90 คน
คณะบริหารธุรกิจ (สาขาบัญชี)	นักศึกษา	511 คน
รวม		2,588 คน

เพื่อให้การเก็บข้อมูลของแบบสอบถามครอบคลุมสมบูรณ์ จึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้กลุ่มตัวอย่างคณะละ 50 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 350 คน จากนั้นจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) เพื่อรวบรวมข้อมูล

3.3 วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ได้แก่

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยสัมภาษณ์จากประชากรกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์สำหรับใช้สัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) และคำถามในการสัมภาษณ์มุ่งเน้น นโยบายทางการศึกษา บทบาทและการเตรียมความพร้อมของสถาบันการศึกษาไทยเพื่อพัฒนาขีดความสามารถและส่งเสริมให้บัณฑิตสามารถออกไปทำงานในตลาดอาเซียนได้อย่างเต็มความสามารถ และนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis)

และการเก็บข้อมูลแบบสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ศึกษาความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ เอกสาร บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยและเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview) แบบมีโครงสร้าง และมีคำถามปลายเปิด โดยสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เช่น ด้านคุณภาพมาตรฐาน การเปิดเสรีการศึกษา เป็นต้น รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อการศึกษาการเตรียมความพร้อม ปัญหาและอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ภาคประชาคมอาเซียน แบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลของโครงการหรือหลักสูตรต่างๆที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน

3.4 การพัฒนาและการทดสอบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา

โดยแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้น เพื่อความเที่ยงตรงของคำสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษากันค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเนื้อหา

ส่วนการทดสอบแบบสอบถาม (Pre-test) ผู้วิจัยได้ตรวจสอบรายละเอียดข้อคำถามที่สร้างขึ้น โดยได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องให้ครอบคลุมเนื้อหามากที่สุด จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Pre-test) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 30 คน เพื่อดูว่ามีความเข้าใจในตัวแบบสอบถามมากน้อยเพียงใด แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาคำนวณค่าความเที่ยงตรงและความเชื่อถือได้โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทุกตอน เท่ากับ 0.894 ซึ่งถือเป็นค่าที่เชื่อถือได้ ทั้งนี้ การแปลค่าความหมายว่าค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้ ควรมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 เท่านั้น กล่าวคือ ถ้าเครื่องมือวัดหรือแบบสอบถามใดมีประสิทธิภาพ ผู้ตอบย่อมจะสามารถตอบคำถามที่คงที่ จากผลตอบแต่ละครั้งก็จะคงที่ ทำให้ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้ใกล้เคียงกับ 1 หรือเท่ากับ 1 ในกรณีที่ไม่มีผลคลาดเคลื่อนเลย ซึ่งแบบทดสอบที่ดีนั้นควรมีค่าความเชื่อมั่นอย่างน้อย 0.75

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้บริหาร อาจารย์และเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการของคณะต่างๆ ที่ผลิตบัณฑิตในวิชาชีพที่มีการแลกเปลี่ยนแรงงานอย่างเสรีภายใต้ข้อตกลงอาเซียน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis)

และข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามจะนำมาวิเคราะห์ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และใช้สถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การแจกแจงแบบที (t-test) การแจกแจงแบบเอฟ (One-Way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe)

เกณฑ์การแปลผลโดยหาค่าคะแนนเฉลี่ยและแปลความหมายของคะแนนทั้ง 5 ระดับ ค่าเฉลี่ย ด้วยวิธีการคำนวณอันตรภาคชั้นเพื่อแบ่งช่วงระดับค่าเฉลี่ย (กัลยา วานิชปัญญา, 2547: 29) ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ช่วงความกว้างของข้อมูลแต่ละชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.8\end{aligned}$$

โดยลักษณะของแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านต่างๆ เกี่ยวกับข้อมูลของโครงการหรือหลักสูตรต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน จะเป็นคำถามที่มีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ หรือเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังนี้

ระดับความคิดเห็น	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

กำหนดเกณฑ์การแปลผลจากค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็น ในแต่ละระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	แปลผล
4.21-5.00	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
3.41-4.20	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2.61-3.40	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
1.81-2.60	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.80	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ได้จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติอ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่

1. ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้อธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากร คือ เพศ อายุ ชั้นปี คณะที่ศึกษา และการเข้าร่วมกิจกรรมเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. ค่าเฉลี่ย (Means) ใช้อธิบายระดับความคิดเห็นต่อความพร้อมของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. การแจกแจงแบบที (t-test) และการแจกแจงแบบเอฟ (One-Way ANOVA) ใช้เปรียบเทียบข้อมูลส่วนบุคคล กับความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่วิเศษเฟ (Scheffe)

3.7 สถานที่ใช้ในการดำเนินการและรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษารั้งนี้ ใช้สถานที่ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล คือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3.8 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษารั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2555 – มิถุนายน 2556 โดยมีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ เดือนธันวาคม 2555 – กุมภาพันธ์ 2556